

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen, 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen, 36 och 37 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (RP 141/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pekka Humalto, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Mikko Ryynänen, Folkpensionsanstalten
- sakkunnigläkare Jan Schugk, Finlands näringsliv rf
- utvecklingschef Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
- chef för arbetsmarknadsärenden Harri Hellstén, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Akava ry
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Inget yttrande av

- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att sjukförsäkringslagen, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård ändras.

Betänkande ShUB 15/2017 rd

Karenstiden enligt sjukförsäkringslagen förkortas för de företagare som, när arbetsoförmågan börjar, har en försäkring för pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare. Tiden ska bara omfatta dagen när företagaren insjuknar i stället för som nu dagen när företagaren insjuknar och därpå följande tre vardagar.

Minimidagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen höjs så att nettobeloppet av dem blir större än utkomststödets grunddel och så att de som beviljas sjukdagpenning ska ingå i rätt förmånssystem. Enligt hänvisningsbestämmelsen i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ska höjningen också gälla rehabiliteringspenningens minimibelopp.

Vidare kan båda föräldrarna för samma tid få specialvårdspenning som ersättning för inkomstbortfall under den tid som ett barn får vård i livets slutskede i hemmet.

Vidare kan det beviljas ersättning för kostnaderna för företagshälsovård, trots att en företagare eller lantbruksföretagare inte har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare (FöPL) respektive lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL) när han eller hon får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid.

Sjukdagpenningen ska bestämmas enligt det inkomstbortfall som kan anses ha orsakats av arbetsoförmågan, om en person blir arbetsoförmögen och samtidigt arbetar i två eller flera anställningar eller egna arbeten och blir arbetsoförmögen bara i fråga om något av arbetena.

Dessutom görs det en del tekniska korrigeringar i sjukförsäkringslagen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Minimidagpenningarna enligt sjukförsäkringslagen föreslås bli höjda för att nettobeloppet ska vara högre än utkomststödets grunddel. Höjningen gäller också rehabiliteringspenning till minimibelopp. Minimibeloppet för sjukdagpenningen höjs till 616 euro i månaden. Enligt en proposition som fryser index för folkpensionen och vissa andra förmåner (RP 123/2017 rd) kommer dagpenningarna till minimibelopp inte att justeras nästa år. Däremot kommer utkomststödets grunddel att höjas normalt när index höjs. Utskottet menar att höjningen av minimidagpenningarna är en korrekt åtgärd med avseende på förhållandet mellan grundtryggheten och utkomststödet som är avsett att vara en sista möjlighet.

Båda föräldrarna ska kunna få specialvårdspenning samtidigt för den tid ett barn får vård i livets slutskede i hemmet. Förslaget avviker från huvudregeln som säger att specialvårdspenning inte ges ut till båda föräldrarna samtidigt för den tid som ett barn får vård i hemmet. Utskottet ser mycket positivt på förslaget och framhåller att större hänsyn nu kan tas till barnets och familjens

Betänkande ShUB 15/2017 rd

situation samtidigt som båda föräldrarna ges möjlighet att vara närvarande och delta i vården av barnet i en mycket svår situation.

I sjukförsäkringslagen förkortas karenstiden för företagare till en sjukdag. Syftet är att ge företagare bättre möjligheter att ta hand om sin hälsa. Enligt propositionen har den nuvarande karenstiden på fyra dagar gjort att företagare jobbar också när de är sjuka. Det i sin tur kan leda till långdragen sjukdom. Ändringen avser de företagare enligt lagen om pension för företagare som själva finansierar merkostnaderna för den förkortade karenstiden med sina premier. Utskottet tillstyrker ändringen.

Vidare ska det av kostnaderna för företagshälsovård kunna betalas ut ersättning till lantbruksföretagare och företagare som får rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension för viss tid, också när de inte har en giltig försäkring enligt FöPL eller LFöPL. Det är viktigt att företagshälsovården i dessa fall kan ge dem stöd för återgång i arbetet efter att rehabiliteringsstödet eller olycksfallspensionen för viss tid tagit slut.

När personer som har två eller flera arbeten blir arbetsoförmögna kan arbetsoförmågan gälla bara ett av arbetena och personen kan kanske fortsätta i de övriga anställningarna precis som innan arbetsoförmågan. Det är nödvändigt att ändra kriteriet för sjukdagpenningen i sådana situationer, det vill säga att dagpenningen bara ska grunda sig på inkomstbortfallet till följd av arbetsoförmågan, anser utskottet. Vidare framhåller utskottet att de övriga förtydligande föreslagen och de lagtekniska ändringarna i propositionen är befogade.

Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 1 ändras och att hänvisningen i 67 § i lagförslag 3 preciseras lagtekniskt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 141/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3 i proposition RP 141/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 12 kap. 11 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1640/2009,
ändras 8 kap. 10 § 1 mom., 10 kap. 2 § 3 mom., 11 kap. 4 § 1 mom. och 7 §, 12 kap. 4 § 2 mom., 13 kap. 2 § 1 mom. samt 10 § 2 mom.,
av dem 8 kap. 10 § 1 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1246/2010, 11 kap. 7 § sådan den lyder i lag 1142/2010, 13 kap. 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1113/2005 och 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 943/2016, samt
fogas till 8 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 532/2009, ett nytt 2 mom., till 11 kap. en ny 5 a § samt till 12 kap. 1 § ett nytt 2 mom. och till sistnämnda kapitlet en ny 12 §, som följer:

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

10 §

Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden

Trots vad som föreskrivs i 7 § 1 mom. ska till en försäkrad som när arbetsförmågan börjar har en gällande försäkring för pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsförmögen, med undantag av den dag arbetsförmågan började, till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

13 §

Övriga bestämmelser som tillämpas på partiell sjukdagpenning

På partiell sjukdagpenning tillämpas dock inte bestämmelserna om sjukdagpenning i 11 kap. 5 a §.

Betänkande ShUB 15/2017 rd

10 kap.

Specialvårdspenning

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till båda föräldrarna för en och samma tid, om läkaren har ansett det vara nödvändigt att båda föräldrarna deltar i vården eller rehabiliteringen. För den ovan avsedda tid barnet vårdas hemma betalas dock inte specialvårdspenning till båda föräldrarna för en och samma tid, om det inte är fråga om terminalvård.

11 kap.

Beloppet av dagpenningförmånerna

4 §

Arbetsinkomst som uppgetts av en försäkrad och beloppet av föräldradagpenning enligt den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning

Folkpensionsanstalten ska på ansökan uppskatta vad som ska anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelsestidpunkten för hans eller hennes arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningförmånen fastställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 4 mom. Den ovan nämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid personen i fråga varit försäkrad i Finland enligt denna lag.

5 a §

Fastställande av sjukdagpenning när den försäkrades arbetsoförmåga endast gäller något eller några av arbetena

Om den försäkrade blir arbetsoförmögen när han eller hon samtidigt arbetar i två eller flera arbetsförhållanden eller egna arbeten och arbetsoförmågan endast gäller något eller några av arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av det inkomstbortfall som beror på detta arbete eller dessa arbeten. Den försäkrade ska uppge arbetsinkomst för de sex kalendermånader som omedelbart föregått arbetsoförmågan. En företagare ska lämna en utredning över den arbetsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

Betänkande ShUB 15/2017 rd

Trots vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om fastställande av sjukdagpenning, används som grund för sjukdagpenningen arbetsinkomsten för sex månader multiplicerad med två. När arbetsinkomsten fastställs görs från arbetsinkomst av arbets- eller tjänsteförhållande ett avdrag på 5 procent för kostnader för inkomstens förvärvande och ett försäkringspremieavdrag i enlighet med vad som föreskrivs i 4 a §. Denna bestämmelse tillämpas dock inte, om det är fråga om arbete i mycket liten utsträckning i ett annat arbete.

Om den försäkrades arbetsoförmåga fortsätter och hans eller hennes arbetsoförmåga börjar gälla alla arbetena, fastställs sjukdagpenningen på basis av de arbetsinkomster som föregick arbetsoförmågan i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel.

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 22,89 euro per vardag. Detta belopp justeras på det sätt som föreskrivs lagen om folkpensionsindex. Minimibeloppet av dagpenningens motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet på de folkpensioner som har betalades ut i januari 2010 har räknats ut.

12 kap.

Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner

1 §

Samordning av dagpenningsförmånerna

Om den försäkrade retroaktivt beviljas någon annan dagpenningsförmån enligt denna lag för samma tid, har Folkpensionsanstalten rätt att driva in den andra förmånen till den del som den motsvarar utbetald dagpenning.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Delinvalidpensionen dras inte av från sjukdagpenningen, om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, och rätten till delinvalidpension eller omedelbart föregående invalidpension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen hänför sig. Delinvalidpension eller annan än full invalidpension dras inte heller av från sjukdagpenningen, om arbetsinkomst enligt 11 kap. 4 § används som grund för fastställandet av sjukdagpenning och denna arbetsinkomst i sin helhet härstammar från den tid under vilken den försäkrade erhållit

Betänkande ShUB 15/2017 rd

delinvalidpension eller föregående full invalidpension. I annat fall dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen.

12 §

Avdrag av andra förmåner från sjukdagpenning och specialvårdspenning

Om en månadsförmån enligt någon annan lag som betalas för samma tid dras av från sjukdagpenningen eller specialvårdspenningen, ska det från dagpenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete, som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter, har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet. Motsvarande rätt har också en sådan ovan avsedd företagare och annan person som utför eget arbete som får rehabiliteringsstöd enligt de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller får olycksfallspension för viss tid enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare har avslutats med anledning av arbetsoförmåga. På en sådan företagare och annan person som utför eget arbete tillämpas då vad som föreskrivs i detta kapitel om företagare.

— — — — —

10 §

Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Om de i 2 § avsedda företagshälsovårdstjänster för företagare eller andra personer som utför eget arbete har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. i lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med samtycke av företagaren eller den som utför eget arbete avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten enligt det direktersättningsförfarande som avses i 15 kap. 9 § 2 mom. Om tjänsterna har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagshälsovård, är ett villkor dessutom att det är fråga om tjänster som en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har ordnat i form av köpta tjänster.

— — — — —

Betänkande ShUB 15/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 8 kap. 10 § 1 mom., 11 kap. 5 a § och 12 kap. 12 § tillämpas om arbetsoförmågan eller rätten till en förmån börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Bestämmelserna i 8 kap. 13 § 2 mom. tillämpas på partiell sjukdagpenning när den försäkrades rätt till partiell sjukdagpenning börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Det föreslås att lagens 13 kap. 2 § tillämpas på ersättning av sådana kostnader för anordnande av företagshälsovård som den 1 januari 2018 eller därefter orsakas företagare och andra som utför eget arbete.

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 817/2008, som följer:

1 §

Kostnaderna för ett gårdsbesök eller en arbetsplatsutredning som omfattas av företagshälsovården enligt 12 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och som gäller lantbruksföretagare som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) ersätts av statens medel. Från ersättningen avdras det belopp som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av ~~36 och 37 § i~~ lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1143/2010, *och* 67 §, sådan den lyder i lag 1344/2016, och
fogas 36 § till ett nytt 3 mom., som följer:

36 §

Sådana ersättningar för inkomstbortfall som minskar rehabiliteringspenningen samt beaktande av ersättning från utlandet

Om det från rehabiliteringspenningen avdras en månatlig förmån som enligt någon annan lag betalas för samma tid, ska det från rehabiliteringspenningen per vardag dras av en tjugofemtedel av den andra förmånens månadsbelopp.

37 §

Partiell samordning av inkomster

Om en rehabiliteringsklient under utbildning som ordnats som yrkesinriktad rehabilitering eller under praktik i samband därmed har regelbundna arbetsinkomster, ska dessa inkomster dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del de överstiger det belopp av rehabiliteringspenning som fastställs i enlighet med 32 § 3 mom. multiplicerat med tjugofem. Vid samordningen ska inkomsterna terminsvis hänföras till den tid för vilken rehabiliteringspenning beviljas.

67 § (Ny)

Indexjustering

Rehabiliteringspenning som fastställs enligt 32 eller 33 § ska varje kalenderår justeras med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare. På motsvarande sätt ska den rehabiliteringspenning som fastställs enligt 35 § samt *det* belopp som avses i 35 ~~och 37 §~~ justeras med iakttagande av lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Betänkande ShUB 15/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 36 § 3 mom. i lagen tillämpas när rehabiliteringen börjar den 1 januari 2018 eller därefter.

Helsingfors 29.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.